

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/207873,Uroczystosc-wreczenia-odznaczen-panstwowych-Krzyzy-Wolnosci-i-Solidarnosci-dzial.html>
26.02.2026, 20:02

Uroczystość wręczenia odznaczeń państwowych Krzyży Wolności i Solidarności działaczom opozycji niepodległościowej z lat 1956 -1989 - Rzeszów, 11 października 2024

11.10.2024

11 października 2024 roku zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma wręczył w Rzeszowie Krzyże Wolności i Solidarności, przyznane przez Prezydenta RP działaczom opozycji antykomunistycznej. Uroczystość poprowadził Dariusz Byszuk, naczelnik Oddziałowego Archiwum IPN w Rzeszowie.

Krzyż Wolności i Solidarności został ustanowiony przez parlament Rzeczypospolitej Polskiej 5 sierpnia 2010 r., równocześnie z aktem restytucji Krzyża Niepodległości, do którego chlubnych tradycji nawiązuje. Po raz pierwszy przyznano go w czerwcu 2011 r. przy okazji obchodów 35. rocznicy protestów społecznych w Radomiu. Krzyż nadawany jest przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, działaczom opozycji wobec dyktatury komunistycznej, za działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowanie praw człowieka w PRL. Krzyże Wolności i Solidarności nadawane są działaczom opozycji antykomunistycznej z lat 1956-1989.

Uroczystość odbyła się w sali konferencyjnej Hotelu Grein. Gośćmi honorowymi byli działacze opozycji niepodległościowej opozycji antykomunistycznej i ich rodziny, dr hab. Dariusz Iwaneczko, dyrektor Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie, Tomasz Lorenc wicewojewoda podkarpacki, dr Karol Ożóg, wicemarszałek województwa podkarpackiego. NSZZ „Solidarność” Region Rzeszowski reprezentowała Bogumiła Stec -Świdarska, zastępca przewodniczącego, a NSZZ „Solidarność” Region Podkarpacie Krzysztof Fał, przewodniczący i Lucjanem Fejkiel, zastępca. Byli obecni także członkowie Wojewódzkiej Rady Konsultacyjnej do Spraw Działaczy Opozycji Antykomunistycznej oraz Osób Represjonowanych z Powodów Politycznych w Rzeszowie: Mieczysław

Liber, Janusz Trybus, Henryk Kozik, Adam Śnieżek. Mieczysław Liber oraz Janusz Trybus są równocześnie przedstawicielami Stowarzyszenia Osób Represjonowanych w Stanie Wojennym Województwa Podkarpackiego. Stowarzyszenie Osób Represjonowanych w Wojskowych Obozach Internowania „Jarosław 5 XI 1982” reprezentował przewodniczący Stanisław Pitula.

Biogramy osób odznaczonych Krzyżem Wolności i Solidarności zaproszonych na uroczystość w dniu 11 października 2024 r. w Rzeszowie

- Janusz Czajkowski pracował w Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacyjnym w Rzeszowie. Od maja 1982 r. był inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa w sprawie dotyczącej działalności na terenie MPK nielegalnej grupy kolportażowej podziemnej „Solidarności”. Powołany został do odbycia ćwiczeń wojskowych w JW. 3466 w Czerwonym Borze w okresie od 5.11.1982 r. do 03.02.1983 r. Ta forma represji objęła działaczy opozycji (głównie „Solidarności”), którzy jako rezerwiści, trafili na trzymiesięczne „przeszkolenie”. Osoby te były typowane przez Wojskową Służbę Wewnętrzną w ścisłej współpracy ze Służbą Bezpieczeństwa.
- Krzysztof Frańczak w 1981 r. współpracował z MKZ NSZZ „Solidarność” w Nysie. Po ogłoszeniu stanu wojennego rozpoczął działalność konspiracyjną malując antykomunistyczne hasła i kolportując ulotki. 8.02.1982 r. został zatrzymany za malowanie za pomocą kredy znaków Polski Walczącej. W dniu 12.05.1982 r. został zatrzymany na 48 godzin po odnalezieniu podczas przeszukania w jego mieszkaniu matryc oraz pieczęci do produkcji ulotek. 15 maja 1982 r. Kierownik Grupy Operacyjno-Śledczej Komendy Rejonowej MO w Nysie skierował wniosek o internowanie Krzysztofa Frańczaka. Od decyzji tej po dziesięciu dniach odstąpiono. W dniu 05.11.1982 r. został wcielony do Jednostki Wojskowej nr 2376 w Jarosławiu w grupie 85 poborowych ze Śląskiego Okręgu Wojskowego w ramach realizacji Zarządzenia Szefa Sztabu Generalnego WP nr 0141 z dnia 26.10.1982 r. w sprawie powołania określonych grup poborowych do odbycia zasadniczej służby wojskowej oraz żołnierzy rezerwy na ćwiczenia wojskowe. Służba w JW nr 2376 w Jarosławiu trwała do 10.01.1983 r. Następnie Krzysztof Frańczak został skierowany do 2 Kompanii Kolejowej w Małaszewiczach.

17.10.1984 r. został zwolniony do rezerwy.

- Leszek Karcz od grudnia 1980 r. był etatowym pracownikiem Regionu Podkarpacie NSZZ „Solidarność” w Krośnie. Od wiosny 1981 r. był szefem Biura Organizacyjnego, następnie pracownikiem Biura Interwencyjnego i Sekcji Informacyjnej. Ponadto był członkiem pierwszego Zarządu Klubu Inteligencji Katolickiej w Krośnie, pierwszym redaktorem wydawanego przez KIK „Biuletynu Informacyjnego”. Po 13.12.1981 r. był organizatorem pomocy dla osób represjonowanych. W dniu 13.01.1982 r. został internowany w Ośrodku Odosobnienia w Uhercach (uczestnik buntu internowanych w dniu 16.04.1982 r.), od 19.04 1982 r. w Załężu k. Rzeszowa (uczestnik głodówki), zaś od 08.07.1982 r. w Nowym Łupkowie. Po zwolnieniu z internowania dnia 22.07.1982 r. podjął współpracę ze strukturami podziemnej „Solidarności” wchodząc w skład Tymczasowej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność” Regionu Podkarpacie. W okresie od 1982 r. do 1984 r. na terenie Krosna uczestniczył w kolportażu nielegalnych wydawnictw i biuletynów m.in. „Solidarność Podkarpacka” „Robotnik”, a także okolicznościowych, stempli, kopert i znaczków które sam projektował i wykonywał. 31.05.1984 r. SB dokonała przeszukania mieszkania Leszka Karcza konfiskując nielegalne wydawnictwa, dzień później podjęto postanowienie o przedstawieniu mu zarzutów, a od 02.06.1984 r. zastosowano środek zapobiegawczy - dozór MO. Prokuratura Wojewódzka w Krośnie postanowieniem z dnia 25.07.1984 r., umorzyła śledztwo. Od 1983 r. był współorganizatorem Duszpasterstwa Ludzi Pracy w Krośnie oraz promotorem kultury niezależnej.
- Bogdan Łuczka od 1981 r. pracował jako mechanik w Dębickich Zakładach Opon Samochodowych w Dębicy i był członkiem zakładowej organizacji NSZZ „Solidarność”. Po wprowadzeniu stanu wojennego prowadził wraz z kolegami akcję ulotkową w Dębicy. 14.01.1982 r. został zatrzymany, a od 16.01.1982 r. tymczasowo aresztowany. Wyrokiem Sądu Warszawskiego Okręgu Wojskowego w Warszawie z 11.02.1982 r. został skazany na rok więzienia w zawieszeniu na 2 lata i 15 tysięcy zł. grzywny. Z Zakładu Karnego w Tarnowie został zwolniony 11.02.1982 r. po 29 dniach aresztu. Izba Wojskowa Sądu Najwyższego 20.03.1982 r. uchyliła powyższy wyrok i przekazała go do ponownego rozpoznania przez właściwy sąd powszechny. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Dębicy II Wydział Karny z 8.06.1982 r. został skazany na 15 tysięcy zł. grzywny. Jako osoba skazana z przyczyn politycznych pozostawał pod obserwacją SB oraz kierownictwa zakładu

pracy, pomimo to uczestniczył w działaniach NSZZ „Solidarność” w swoim zakładzie pracy. Jak wynika z przedstawionego oświadczenia oraz dokumentacji aktowej w 1983 r. zmuszony był do pracy poniżej posiadanych kwalifikacji z powodu braku akceptacji kierownictwa zakładu dla kierowania przez niego zespołem ludzkim.

Pośmiertnie:

- Dariusz Ciemiorek (1960-2023) od 1980 r. pracował jako kontroler jakości w Dębickich Zakładach Opon Samochodowych w Dębicy, członek NSZZ „Solidarność”. Po wprowadzeniu stanu wojennego prowadził wraz z kolegami akcję ulotkową w Dębicy. 14.01.1982 r. został zatrzymany, a od 16.01.1982 r. tymczasowo aresztowany. Wyrokiem Sądu Warszawskiego Okręgu Wojskowego w Warszawie z 11.02.1982 r. został skazany na rok więzienia w zawieszeniu na 2 lata i 15 tysięcy zł. grzywny. Z Zakładu Karnego w Tarnowie został zwolniony 11.02.1982 r. po 29 dniach aresztu. Izba Wojskowa Sądu Najwyższego 20.03.1982 r. uchyliła powyższy wyrok i przekazała go do ponownego rozpoznania przez właściwy sąd powszechny. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Dębicy II Wydział Karny z 8.06.1982 r. został skazany na 15 tysięcy zł. grzywny. Jako osoba skazana z przyczyn politycznych pozostawał pod obserwacją SB. Kontynuował współpracę z podziemnymi strukturami NSZZ „Solidarność”.
- Emil Pękała (1947-2014) pełnił funkcję przewodniczącego KZ NSZZ „Solidarność” w Zakładach Zmechanizowanego Sprzętu Domowego „Predom-Zelmer” w Rzeszowie. W marcu 1981 r. wszedł w skład Tymczasowego Prezydium MKZ NSZZ „Solidarność” w Rzeszowie. W następstwie swej działalności 13.12.1981 r. został internowany w Ośrodku Odosobnienia w Rzeszowie-Załężu. Po zwolnieniu z internowania w dniu 29.04.1982 r. wszedł w skład Tajnej Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w „Zelmerze”. Był inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa w związku z podejrzeniem o propagowanie poglądów wrogich wobec PRL. W wyniku działań represyjnych od 5.11.1982 r. do 3.02.1983 r. został powołany na przeszkolenie rezerwy w Jednostce Wojskowej Nr 3466 w Czerwonym Borze. Ta forma represji objęła działaczy opozycji (głównie „Solidarności”), którzy jako rezerwiści, trafili na trzymiesięczne „przeszkolenie”. Osoby te były typowane przez Wojskową

Służbę Wewnętrzną w ścisłej współpracy ze Służbą Bezpieczeństwa. W dniu 5.03.1984 r. SB dokonała u niego przeszukania rekwirując pojedyncze wydawnictwa bezdebitowe. W następstwie przeprowadzono z nim w tym dniu rozmowę ostrzegawczą. W 1984 r. brał udział w delegacji „Solidarności” na pogrzeb ks. J. Popiełuszki. SB umieściła Emila Pękałę na sporządzonej w dniu 29.04.1985 r. liście 59 osób przewidzianych do internowania w województwie rzeszowskim. Był zaangażowany w kolportaż wydawnictw podziemnych.

- Janusz Piskorowski (1953 - 2015) pracował w Hucie Stalowa Wola jako ślusarz. Od 8.02.1982 r. do 15.07.1985 r. był rozpracowywany przez Służbę Bezpieczeństwa za naruszenie przepisów dekretu o stanie wojennym. W ramach działań represyjnych powołany został do odbycia ćwiczeń wojskowych w Jednostce Wojskowej nr 3466 w Czerwonym Borze w okresie od 5.11.1982 r. do 03.02.1983 r. Ta forma represji objęła działaczy opozycji (głównie „Solidarności”), którzy jako rezerwiści, trafili na trzymiesięczne „przeszkolenie”. Osoby te były typowane przez Wojskową Służbę Wewnętrzną w ścisłej współpracy ze Służbą Bezpieczeństwa. Celem operacji było osłabienie opozycji przed zapowiadany na 10.11.1982 r. protestem przeciwko delegalizacji NSZZ „Solidarność”, którego władze się obawiały.
- Stanisław Zipser (1932-2005) w latach 1971-1981 pracował jako górnik/elektryk/brygadzysta w Kopalniach i Zakładach Przetwórczych Siarki Siarkopol w Tarnobrzegu (Kopalnia Siarki w Machowie). We wrześniu 1980 r. uczestniczył w strajku okupacyjnym w Kopalni Siarki w Machowie. Pełnił funkcję wiceprzewodniczącego KZ NSZZ „Solidarność” w Zakładach „Siarkopol” w Machowie (1980-1981). Po wprowadzeniu stanu wojennego 13.12.1981 r. był współautorem i kolporterem plakatów wzywających do oporu w Kopalni Siarki w Machowie. 16.12.1981 r. został aresztowany, a następnie 21.12.1981 r. osadzony jako internowany w Ośrodku Odosobnienia w Załężu. W dniu 28.12.1981 r. został przepisany jako tymczasowo aresztowany do Aresztu Śledczego w Załężu. Dnia 5.01.1982 r. skazany przez Sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego na sesji wyjazdowej w Rzeszowie na karę 3 lat pozbawienia wolności. Więziony początkowo w Zakładzie Karnym w Załężu, a 12.02.1982 r. osadzony w Zakładzie Karnym w Hrubieszowie. 3.08.1983 r. został zwolniony na mocy amnestii. Pozostawał bez pracy do 15.02.1984 r. kiedy to po wyroku Sądu Pracy został ponownie zatrudniony w zakładach

„Siarkopol”.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Rzeszów

Rzeszów

Krzyż Wolności i Solidarności

Krzyż Wolności i Solidarności